

DE VONDELINGEN TE GENT IN DE 19e EEUW

De "rol"-instelling, waar men clandestien een kind kan afgeven - dagte- kent van de Franse periode. De eerste instelling werd opgericht te Brus- sel in 1809. In totaal werden in ons land acht instellingen voor vonde- lingen ingericht : te Bergen, Doornik en Mechelen in 1811, te Antwer- pen en Namen in 1812, te Gent in 1820 en te Leuven in 1823. In vier provincies was er dus geen "rol" : in West-Vlaanderen, Luik, Limburg en Luxemburg.

Stilaan werden de gestichten voor vondelingen gesloten : te Mechelen en Namen reeds in 1823, Doornik volgde in 1835. Daarna volgde de sluiting te Bergen in 1852, Brussel in 1856, Leuven in 1859 en Antwer- pen in 1860.

In een sterk pleidooi verdedigt schepen G. Callier in mei 1863 de af- schaffing van de "rol" te Gent.

Een groot deel van de vondelingen zijn ziek, dit door ellende en door gemis aan de nodige zorgen.

JAAR	AANTAL VONDELINGEN	ZIEKE	GEZONDE
1856	136	107	29
1857	128	99	29
1858	121	88	33
1859	120	58	62
1860	120	62	58
1861	107	60	47
1862	98	35	63

In 1856 vertoonden 20 o/o van de vondelingen symptomen van syfili- aandoeningen. "Le tour", zegt Callier, "n'est pas un moyen de salut; c'est une institution meurtrière et l'on peut dire du dépôt au tour, ce que l'on était en droit de dire de l'exposition telle qu'elle se pratiquait dans l'antiquité payenne : qu'elle n'est trop fréquemment qu'une forme déguisé de l'infanticide". Als bewijs van deze stelling de volgende cijfers.

Voor de periode 1830-1861

stierven 62 o/o van de vondelingen beneden de leeftijd van drie maand

stierven 71 o/o van de vondelingen beneden de leeftijd van zes maand

stierven 78 o/o van de vondelingen beneden de leeftijd van een jaar

stierven 87 o/o van de vondelingen beneden de leeftijd van twee jaar.

Voor de periode 1830-1859

stierven 88 o/o van de vondelingen beneden de leeftijd van vijf jaar.

De instelling van de "rol" is in strijd met het burgerlijk wetboek en met het strafrecht, waarbij elke geboorte moet aangegeven worden aan de officier van de burgerlijke stand. Ten slotte is de "rol" ook in strijd met de rechten van het kind, daar het geen enkel verband meer bezit met zijn familie. Het bestaan van de "rol" bevordert het te vinden leg-

gen van kinderen en de losbandigheid.

Als slot van het betoog wordt in een krachtige syntese het bestaan van de "rol" veroordeeld.

Het volgende besluit wordt goedgekeurd :

Art. 1 : De "rol" voor de vondelingen wordt afgeschaft.

Art. 2 : Het bureau voor verlaten kinderen wordt behouden.

De "rol" was aan het godshuis van St.-Jan-in-d'Olie, ook genaamd St.-Jan-ten-Dulle op de Vlasmarkt. De vondelingen en verlaten kinderen werden uitbesteed op het platteland. Zo werden in 1858, 431 kinderen uitbesteed aan de prijs van 30 centimes per dag. In haar werk "De Gemeenteonderwijzer" (1862) vertelt Mevrouw Courtmans ons over het uitbesteden van behoeftige kinderen.

OVERZICHT AANTAL VONDELINGEN

1820	150	1829	124	1838	114	1847	139
1821	122	1830	156	1839	128	1848	120
1822	120	1831	167	1840	101	1849	136
1823	137	1832	173	1841	128	1850	102
1824	109	1833	168	1842	113	1851	131
1825	108	1834	172	1843	136	1852	157
1826	107	1835	185	1844	175	1853	131
1827	121	1836	157	1845	154	1854	128
1828	153	1837	96	1846	155	1855	113

M. STEELS

BRON : G. Callier : Rapport sur la Suppression du Tour. (9.5.1863)

BIBLIOGRAFIE

I. In april verscheen "Appeltjes van het Meetjesland" het 24e jaarboek van het Heemkundig Genootschap van het Meetjesland. Naast de waardevolle bijdragen van G. Van Vooren (De Armeonzorg voor de Katholieken in het Middelburgse Missiegebied gedurende de 18e eeuw), L. Stockman (Moergronden en turfuitbating in de Ambachten Maldegem en Aardenburg), M. Ryckaert (De Huisweverij te Zomergem), R. Moelaert (Wessegem en zijn Heren) A. Ryserhove en J. Vandevaire (Oud Ursel) bevat het jaarboek ook een studie van onze ere-voorzitter Dr. P. Rogghé met als onderwerp "Gent in de XIVe en XVe eeuw. De Geestelijkheid en haar Tijd". Bij het lezen van deze boeiende studie, voorgebracht in een prachtige vorm, rijst Gent met zijn tientallen kerken en kloosters en zijn intens leven ons voor de ogen. Even willen